

Maa- ja metsätalousministeriö

VIITE Lausuntopyyntö 20.1.2025, VN/2130/2025-MMM-2
ASIA Lausunto Tornionjoen kalastussäännön muutostarpeista vuodelle 2025

Kalatalouden Keskusliitto on tutustunut lausunnolla olevaan materiaaliin ja lausumme kannanottonamme seuraavaa:

Lohi:

Tornionjoen kalastussäännön mukaiseen lohenkalastukseen ei liene tarvetta vielä tehdä suurempia lisärajoituksia, jollei tulevana vuosina lohen nousumäärien alhainen taso anna siihen aihetta. Mikäli säätelyä tullaan tekemään pyydämme huomioimaan seuraavat asiat.

Lohenkalastuksen ajallinen aikasäätely joen eri osien välillä on haastavaa, koska periaatteessa yksittäisen lohen osalta ei ole merkitystä kuoleeko se joen ala- keski- tai yläjuoksulla tai jokisuulla. Kalayksilö on joka tapauksessa pois kutukannasta. Lohenkalastuksen aloituksen ajoittumisessa joen eri osilla saattaa olla jopa yli kuukauden ero. Tällöin myös luonnollisesti esim. joen yläosalla kalastuskausi jää aina lyhyemmäksi kuin alaosalla, jossa lohen pyyntiaikaa vapavälineillä on jopa 3 kuukautta. Kalastusmatkailun näkökulmasta pitkä kalastuskausi on tärkeä koko jokialueella, mutta etenkin yläjuoksulla, jossa kausi on muutenkin luonnostaan lyhyempi.

Yleisesti ottaen voisi olla järkevää rajoittaa kuitenkin elokuussa naaraslohiin ja suurempien koiraslohiin saaliiksi ottamista ja säätää vapautusvelvollisuus koskemaan elokuussa lohinaaraita sekä yli 80 cm koiraslohia koko jokialueelle. Tämä varmistaisi, ettei kutualueiden läheisyydestä pyydetä elokuussa liikaa lisääntymisen kannalta tärkeitä lohia. Muutoin jokialueella yhden lohen vuorokausikohtainen kiintiö on riittävä vakalastuksen osalta. Kulle, kulkuverkko ja verkolla kalastukseen tulisi asettaa myös vuorokausi tai kausikohtainen kiintiö kuten on säädetty vapa- ja lippokalastukselle. Ajallisesti olisi perusteltua palata jokikalastuksen aloituksessa muun kuin spinflugakalastuksen osalta aiempaan kalastuksen aloitusaikaan eli 1.6. Spinflugakalastuksessa kalastus olisi järkevintä aloittaa vasta 15.6., jolloin pahin tulva on laskenut. Kyseistä pyyntitapaa käytetään kesäkuun alussa juuri niissä koskissa, jotka osin pysäyttävät tai hidasta lohiin nousua. Tällöin kyseisellä pyyntitavalla tarttuu tahattomasti myös huomattava määrä lohia muualta kuin suusta kiinni ja ne useimmiten repivät itsensä irti kovassa tulvavirrassa saaden samalla myös pahojakin ihovaurioita.

Merialueen pyynnissä tulisi pyrkiä Suomen ja Ruotsin puolella samanaikaiseen rysäkalastuksen aloitukseen, jotta kummankin valtion kaupallisilla kalastajilla olisi yhdenvertaiset kalastusmahdollisuudet kiintiöidensä puitteissa. Rajajokisopimusalueella jokisuualueella olisi järkevää myöhästää isorysäpyynnin aloitusta lähemmäs rajajokisopimuksen kalastussäännön pyynnin aloituksen takarajaa (29.6.). Tällä yksittäisellä toimenpiteellä olisi suurin yksittäinen vaikutus jokeen pääsevään lohimäärään. Jokisuulta kalastuksessa saadaan vuosittain verrattain tasaisesti lohta vaikka koko nousumäärän koko onkin vaihdellut varsin voimakkaasti vuosien välillä. Etenkin heikkoina nousuvuosina jokisuukalastuksen osuus on suhteellisesti huomattavan suuri kokonaissaaliiseen nähden.

Siika:

Tornionjoen siiankalastus on jokialueella käytännössä kokonaan lippokalastusta, jonka pyyntiponnistus ei ole kasvanut, vaan pikemmin laskenut. Tornionjoen vaellussiikaan kohdentuvaa ja periaatteessa sääntelemätöntä pyyntiä tapahtuu siian rysäkalastuksessa jokisuun Ruotsin puoleisella alueella. Käytännössä Ruotsin puolen rysäpyynti kohdistuu lohenkalastuksen jälkeen kesänousuiseen vaellussiikaan, jonka pyynnin säätelystä tulisi harkita jokeen nousevan siikamäärän varmistamiseksi. Valtaosa siioista ja lohista nousee jokeen Ruotsin puolelta, koska joki laskee (virtaa) Ruotsin puolelle.

Harjus:

Valtaosa Tornionjoen-Muonionjoen pääuoman harjussaaliista saadaan nykyään lohenkalastuksen sivutuotteena ja varsinaista harjukseen kohdistuvaa kohdennettua kalastusta on joen yläosalla. Talviaikana harjusta pilkitään (jos se on sallittua) kyllä lähes koko joen matkalla niillä alueilla, joissa harjusta esiintyy merkittävästi. Yksittäisistä rajoituksista tehokkain on harjuksenpilkintäkielto.

Hauki:

Hauen kalastusta emme näe perusteellisena rajoittaa biologisin perustein. Tulee kuitenkin huomata, että hauenkalastuksen varjolla pyydetään keväällä (ennen varsinaisen kalastuskauden alkua kesäkuussa) koski- ja virta-alueilla meritaimenia, joiden kalastus on kokonaan kiellettyä. Tätä tapahtuu etenkin Tornionjoen alaosalla. Hauenkalastus olisi perusteltua kieltää toukokuun alun ja kalastuskauden kauden alun välisenä aikana muualla kuin suvantojärvissä. Kielto olisi perusteltua vain Tornion kaupungin alueella, jossa alkukaudesta esiintyy tuohon aikaan eniten meritaimenia.

Helsingissä 13. päivänä helmikuuta 2025

Mikko Malin
Kalatalouden erityisasiantuntija

Vesa Karttunen
Toiminnanjohtaja